

ŠVIESA

JORNAL
LITHUANO

"ŠVIESA - LUZ"

Orgão de

Comunidade Lithua-
na de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 2-6252.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas
Atsakomasis Redaktorius JESUS SABORIDO MONTANES.

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12000
Pusei metų 7000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I V

SÃO PAULO. 1938, LIEPOS -- JULHO 30 D.

Nr. 31 (149)

Mūs likimas musu rankose: Vienybėje — galybė!

DIDELĖS IŠKILMĖS SÃO PAULO

Respublikos Prezidento p. Getulio Vargas atšaukimo proga, São Paulo įvyko didingų iškilimų, kokių, sakoma, jis nėra ligšiol dar matęs. Prezidento garbei surengtose eitynėse dalyvavo tįslog jūros žaionių. Visa São João Avenida, visos centro aikštės ir gretimoms gatvėms buvo prisigrūdusios žiūrovų. Pro Prezidento tribūną defilavo darbininkai, organizacijos, mokyklos. Atskirai buvo karuomenės ir guarda civil paradai. Dangų raižė lėktuvai. São Paulo visuomenės politinis pribrendimas yra labai aukštas. Tą patį pažymėjo ir pats Prezidentas savo kalboje. Mokyklų parade dalyvavo ir lietuvių vaikučiai. Respublikos Prezidentas jiems parodė ypatingo dėmesio, šypsena ir katutėmis juos sutikdamas ir palaidėdamas. Prezidentas per Santos grįžo į Rio de Janeiro.

ATVYKSTA MIN. AUKŠTUOLIS

Be DULR-o pirmininko p. R. Skipio, kuris atvyksta rugpjūčio mėn. 2, apie rugpjūčio mėn. 13 d. į São Paulo atvyks ir ministras Aukštuolis. Jis šiuo metu nuvyks į Rio de Janeiro Lietuvos--Brazilijos sutarčių reikalais.

JO DIDENYBĖ LAIMĖJO...

Vyriausias anglų teismas paskutinėje instancijoje sprendė buv. Etiopijos imperatoriaus ir vienos radio bendrovės, kuri palaikė telegrafo ryšį tarp Abisinijos ir Anglijos, bylą dėl 10.613 svarų sterlingų. Bylą laimėjo negus. Charakteringa tai, kad sprendime anglų teismas rašo: «Jo didenybė Haile Selassie I, Etiopijos karalius» ir t. t.

NUODIJOSI LIETUVAITE. Vera Kulkytė, 22 metų amžiaus, trečiadienį bandė nuodytis. Ji nurijo permanganą. Suteikus asistenciją pagalbą, parėjo vėl į namus.

LIETUVIŲ RYMO -- KATALIKŲ SVENTO JUOZAPŲ BENDRUOMENĖS CHORA, JO V E D Ė J A, SOLISTA VACLOVA LAURINAITI ir MOK. F. GIRDAUSKA, SĖKMINGAI KONCERTAVUSIUS IR GARSINUSIUS LIETUVIŲ KATALIKŲ IR LIETUVOS VARDĄ, SVEIKINA KOLONIJOS KAPELIONAI.

Lietuvių Rymo -- Katalikų Švento Jūozapo Bendruomenės CHORA ir jo nenuilstantį MAESTRO JUOZA STANKŪNA, o taip pat solistą VACLOVA LAURINAITI ir pianistą mok. FELIKSA GIRDAUSKA, su didžiausiu pasisekimu koncertavusius Arkivyskupijos Kūrijos kilniame salone, Lega Lombarda salėje, Cruzeiro do Sul radio studijoje, atskleidusius prieš rinktinę brazilų publiką ir dyasinę jų Vyresnybės Atstovus lietuviškos dainos grožį, pagerbusius transatlantinius Lakūnus, išgarsinusius Dainavos šalies vardą, atidavusius visas savo jėgas ir sugebėjimą ir dainavusius tikrai ŽAVINGAI, SVEIKINA

„Šviesa“.

Sovietų Rusijos -- Japonijos konfliktas

Japonų ekspansija Toluose Rytuose susiduria su rusų interesais. Dėl to sovietai visą laiką palaikė moraliai

ir rėmė realiai kinus prieš japonus. Karo vadovybėje, ypač lakūnų kadro eilėse daug Rusijos piliečių kovoja Kinijos laukuose. Japonai tarsi žino, ir jų santykiai su Rusija vis blogėjo. Prie Mandžiuko sienos įvykdavo kartkartėmis mažesnių incidentų. Iš pradžių juos provokavo japonai su mandžiukais. Tačiau perėita savaitė patys rusai iššaukė labai rimtą incidentą pasienyje. Mat, rusų mandžiukų siena praktikoje nebuvo griežtai nustatyta — tik žemėlapyje. Rusų teritorijoje buvo keli kilometrai ir nemažas plotas žemės valdomas Japonijos. Sovietų užs. reikalų ministras paprašė Karo ministeriją, kad tą teritoriją rusai atsimitų. 300 rusų karių įžengė į mandžiukų gyvenamus kaimus; rusai sudegino keletą kaimų. Yra ir užmuštų. Šis incidentas grėsė nauju karu gaisru Rytuose. Bet, kaip atrodo, karas tarp Rusijos ir Japonijos

Ispanijos Namis Karas

NACIONALISTAI EINA Į PRIEKI

Perėita savaitė buvo ypatingai skaudi vyriausybininkams. Telegramų pranešimai sako, kad ištisi pulkai pakliuvę Estramadura fronte nacionalistams į nelaisvę. Viso apie 10.000 vyrų. Gen. Franco karuomenė visais frontais iš lėto eina artyn Sagunto ir Valencijos. Vyriausybininkai ginasi iš paskutiniųjų ir dažnai kontratakuoja, padarydami žymių nuostolių nacionalistams.

Prie Valencijos sprendžiamas Ispanijos pilietinio karo likimas.

Dėl to ir kova ten eina labai žiauri, kokios ligšiol nėra dar buvę.

B. L. O. CENTRO TARYBOS POSĖDIS

Liepos 31 d. 14 val. šaukiama B. L. O. Centro Tarybos ir Valdybos posėdis aptarti labai svarbių klausimų. Privalo dalyvauti visi Tarybos ir valdybos nariai.

P i r m i n i n k a s.

B. L. O. CENTRAS DĖKOJA

B. L. O. Centre Valdyba dėkoja laikraščių redakcijoms «Šviesa» «Lietuvių Aidas Brazilijoje» už įdėtus neapmokamus skelbimus Išeivių Dienos minėjimo proga.

B. L. O. CENTRO Valdyba.

Kolkas nekils. Viena, japonai bijosi įtraukti Sovietus į karą, o, antra, rusai turėjo teisę okupuoti savo teritoriją. Tačiau kaip bus ateityje, niekas nežino. Kitos valstybės, atrodo, kol kas laukia, kad Japonija dar labiau susilpnėtų.

SSSR GYVENTOJŲ SURASYMAS

Tautos Komisarų Taryba nustatė, kad ateinančių metų sausio mėn. 17-23 miestuose ir 17-26 kaimuose turės būti visuotinis gyventojų surašymas.

AŠTREJA SANTYKIAI TARP LENKIJOS IR RUSIJOS

Paskutiniu metu, kaip praneša telegramų agentūra «Ata», žiniai pablogėjo lenkų-rusų santykiai. Mat, Rusijoje pradėta varžyti lenkų mokyklos ir tautinis veikimas, o ypač Baltgudijoje.

Dr. Boris Chipiakoff

RUA YPIRANGA, 193

2 andr. ap. 4. (kampas Santa Ephigenia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos.

SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA.

Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų.

KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.

Mano pastabos TERORIZMAS PALESTINOJE

PONAS REDAKTORIAU,

Neatsisakykit patalpinti «Šviesos» skiltyse keletą mano pastabų dėl „Lietuvio“ vedamos politikos. Tiesa, nesu politikas ir visuometiniam gyvenime nedalyvauju, bet visgi man keista atrodo, kad tie «Lietuvio» ponai vienam numery rašo vienas, o kitame jau kitaip, viename numery kalba apie vienybę ir susiklausymą, o kitame išanksto pasisako, kad «j kokias derybas (suprasik «vienybę») neis» ir čia tuojau pradeda kitus pravardžiuoti bei šmeižti. Gal tas netiesa? Stai, sulyginokit «Lietuvio» du paskutinius numerius: 29 ir 30, paskaitykit jų įžanginius straipsnius ir pamatysit, kad tas yra gryniausia tiesa.

Man atrodo, kad jei «Lietuvio» pradėjo kalbėti apie reikalingą tarpusavio sugyvenimą ir susiklausymą, apie meilę ir pasišventimą savo broliams tautiečiams; jei jis tame straipsny net aukščiausioje prašė pagalbos, tai tuo keltu turėtų eiti ir toliau ir neraišyti kitame numery kiršjanėnių straipsnių, o dabar išėina nei šis, nei tas. Atrodo, kad «Lietuvio» yra redaguojamas ar nesubrendusių žmonių, ar kuriems vienybės įdeja yra visai nesuprantama, todėl «L. Aidas Br.» yra tiesą parašęs, sakydamas, kad «Lietuvio» žodžiai nesiderina su darbais. Aš nieko nesakyčiau, jei «Lietuvio» būtų tik «laikraštukas»; bet jis pretenduoja į vardą «laikraštis», plus dar DULRO ištaikomas bei oficiozu skaitomas.

Tai viena pastaba.

Eikime toliau «Lietuvio» 30 numery, aprašydamas Išeivių Dienos minėjimą Lega Lombarda salėje, tarp kita ko sako, kad «blogą įspūdį darė tas, kad už prezidiumo stalo greita Konsulo sėdėjo keli «susikompromitavę» (sic!) asmenys». Koks nalyumas bei vaikščiukumas tu «Lietuvio» redaktorių? Jei gerbiamas p. Konsulas atsisėdo už prezidiumo stalo, tai jis gerai žinojo, kas tie kiti prezidiumo nariai, ir nerado reikalo paprašyti «Lietuvio» redaktorių patarimų. Už prezidiumo stalo sėdėjo Centro Tarybos ir Valdybos atstovai. Ar Centro vadovybėje stovintieji asmenys turi Kolonijoje pasitikėjimą ar ne, paiktine atsakyti pačiai Kolonijai. I Centro rengtas iškilmes tos Kolonijos narių susirenka tūkstantinės minijos, į «Lietuvio» žmonių — saujelę. Blogą įspūdį Centro prezidiumas darė ne p. Konsului ir Kolonijai, o tiems, kuriems blogą įspūdį daro susipratęs ir vieninga Kolonija. Tai nesugriaujamą faktų tiesa.

Antra, — «Lietuvio» redaktorių pirma, negu rašius apie «susikompromitavusius», reikėjo gerai pagalvoti, kad tas zodis pačiam nesugrizti. Iš tikrųjų. Ar mes rasime São Paulo Lietuvių Kolonijoje kitą asmenį, labiau susikompromitavusį už pagarsėjusį pinigėmis operacijomis «Lietuvio» redaktorių p. St. Vancevičių? Nusiklausti žmonės dar šiandieną jį tebegeibina įvairiais negražiais žodžiais. Neuprantama, kaip jis dar įsijrsta pasirodyti žmonėms į akis! Tuo tarpu jis yra «ponas redaktorius» ir «Lietuvio» rašo apie «meilę savo broliams tautiečiams», bei skaito paskaitą Išeivių Dienos pamėjime Mookoje, kur pats p. Konsulas verčiamas, iš paprasto mandagumo, klausyti jo «išminties».

Cia mano antra pastaba: «Vagie, kepurė dega».

Be to, p. «Lietuvio» redaktorius St. Vancevičius, rašydamas apie susikompromitavusius asmenis, neprivalėtų užmiršti ir savo buvusį principą, kurių vienas yra pasižymėjęs nekaltu žmonių įskundimais bei donosais ne tik čia, Brazilijoje, bet ir Argentinoje, o kitas yra «garsus» Tauragės sukilime prieš Lietuvos vyriausybę, o čia Brazilijoje «Garso» redagavimu, kurio straipsniai visus tikrus lietuvius piktiute piktiute (1929 m., kuomet jo atsakomasis redaktorius Zauka buvo išvykęs į Čikagą uždarė jauti.) Jei p. «Lietuvio»

Sventoji Zemė jau keliati metai neturi ramybės. Zyda nesutaria su arabais, o abeji yra griežtai priešingi anglams. Visi anglų sutaukinimo planai nerado pitarimo. Palestinos padalinimo planas buvo abeju pusiu atmettas. Susidarė būklė be išeiities.

Kadangi nei vienį nei kitą nenori nusileisti, nes ten sprendžiamas žyčių ir arabų gyvybinis interesas, tai, nedavus vaizų anglų taiktinimo priemonėms, užvirė slapta kova, kuri įgauna žiauriausių formų. Kasdien žūsta dešimtys žmonių. Žudomi slapta ir klasingai. Niekas nežino įjandien Palestinoje, kas jo draugas, o kas priešas. Rytų žmonės iš prigimties yra kerštingi ir karšti. Šiandien visi ten vaikščioja ginkluoti. Jei ne revolveriu, tai bent geru peiliu. Ir dažnai paleidžia jį į darbą. Lengva suprasti, kokį siaubą kasdien pergyvena Palestinos gyventojai.

Paskutiniu metu kova Palestinoje įgauna religinio charakterio. Anglų kareiviai įžengė į musulmonų mečetę (bažnyčia) ant Siono kalno. Joks krikščionis, ir dargi apsjavęs kojas, neturi teisės to padaryti pagal arabų įsitikinimą. Visoj arabiškoje Palestinoje dėl to pakilo prieš anglus pasipiktinimo audra.

Be to, nežinomo asmens buvo nužudytas Acre mečetės šeichas Abdul Hamid. Visi žyda iš baimės, kad ara-

bai nekeršintų, įsibėgo iš Acre. Anglų karuomenė stropiai saugoje Haifos kelią.

Būklė kasdien vis aštrėja. Ji beveik be išeiities. Kokių naujų priemonių imsis anglai, nežinia. Šiandien vie na aišku: jei kai kuriose valstybėse zydams dabartiniu laiku bloga, tai jų senojoje Tėvynėje — blogiausia.

PUOLA GELEZINKELIU STOTIS

Arabų laikraštis «Adifaa» praneša, kad teroristų gaujos emė puliti gelezinkelio stotį. Pereitą trečiadienį ginkluoti teroristai įsiveržė į Kalkilieh gelezinkelio stotį šiaurės Palestinoje, išveikė laukan stoties tarnautojus, o pačią stotį uždegė. Taip pat pasielgė kita gauja pietų Palestinoje su Belrsind stotimi. Ir ten visį stoties įrengimai paleisti dūmais.

DEMONSTRACIJOS IR STREIKAI

Dėl įvykių Haifoje, per kuriuos žuvo arabų, Jaffos arabai surengė demonstracijas. Anglų policija norėjo tūkstantines arabų minias išsklaidyti.

Arabai neklausė ir veržėsi į kapus pagerbti žuvusių. Anglų pavartojo ginklą. 7 arabai sunkiai sužeisti. Visoje Palestinoje dėl paskutinių įvykių arabai paskelbė streiką. Streiko visi viešingai laikosi.

Diplomatų vargai Rusijoje

Diplomatinė trnyba visuose kraštuose yra labiausiai viliuojanti. Užsienų reikalų ministerijų valdininkai turi visą eilę pirmenybių prieš kitų ministrų valdininkus. Deja, taip nėra tiems, kurie diplomatinę tarnybą atlieka Sovietų Rusijoje.

Be visos eilės kitų nepatogumų, bene didžiausias yra tas, kad į svetimos valstybės diplomataž sovietų pilietija žiūri, kaip į rūpiais užkrėstą — su didžiausia baimė. Jei jis pasveikins diplomataž, bus jo pažįstamas, jį gali GPU suimti ir apkaltinti šnipinėjimu. Dėl to niekas ne iš tolo neina artyn prie svetimų valstybių atstovybių.

Ten stovi tik GPU sargybos.

Šiomis dienomis buvo toks kuriožas. Vienos svetimos valstybės atstovybės tarnautojas susirgo akimis. Atstovas kvietė gydytoją, bet tas nejo. Kvie tė kitą — ir tas nejo. Pasirodo, nė vienas gydytojas neina. Teko skubiai išvežti ligonį į Varšuvą, kad būtų išgelbėtas regėjimas.

GPU neleidžia eiliniam piliecinui parrisamdyti mašininkų ar kitų tarnau-

redaktorius turi «Garso» komplektus, tai gali rasti tą polemiką, kuri buvo vedama tarp jojo ir «Lietuvio Brazilijoj» ir tuos visus straipsnius, KUR LIETUVOS P. PREZIDENTAS BUVO VADINAMAS NE KITAIP, KAIP TIK «RAUDONUOJU».

Ir tas «šulas» dirbo čia «Lietuvybės» darbą per keletą metų, kol, pagaliau, buvo, mandagiai tariant, paprašytas aplieisti užimamą sostą. Bet p. «Lietuvio» redaktorius nekumet nėra parašęs, kad su kokių susikompromitavusių žmogumi nedera sėdėti nei p. Konsulij, nei kitam padoriam lietuviai.

Iš čia darau naują pastabą: p. Vancevičium, prisilaikyk žurnalistine etikos ir nekumet neapsilenk tiesos! Aš savo pastabas baigiu. Jei ponas Redaktorius pageidauja, tai sekanti numeriai duosiu jų daugiau. Jūsų laikraščio skaitytojas

SARAPAS D.

Nukrito i minią lėktuvus

BOGOTA. Pereitą sekmadienį įvyko baisi lėktuvo nelaimė Kolumbijos sostinėje Bogotą. Marso lauknos buvo didelis karuomenės paradas, kurio žiūrėjo pats Kolumbijos prezidentas, ministrai, diplomatiniai atstovai, aukštoji karo vadovybė ir didžiulė minia. Paradui baigiantis, vienas lėktuvus darė aukštosios akrobatikos numerius, lėktavas labai žemai. Staiga lėktuvo motoras sukliuvo ir sustojo. Lėktuvus, kurį valdė geriausias Kolumbijos lakunas pulkininkas César Abadia, nukrito tik 20 metrų nuo prezidento tribūnos ir užsidegė. Kilo neaprašoma pauka ir sužeistųjų vaitojimas. Konstatuota: 33 užmušti vietoje ir 104 sužeisti. Policija vos įstengė suaiškinti siaubo apimtą minią. Daug žmonių ir susijaudinimo apalpo. Jų tarpe ir Japonijos pasiuntinio žmona — Minoda.

Paskutinis pranešimas sako, kad nuo žaizdų dar 8 žmonės mirė. Tuo būdu viso šios nelaimės mirties aukų jau yra 41.

JAU 53 ...

Paskutinis pranešimas sako, kad per lėktuvo katastrofą Bogota sužeistos mirė ligoninėje dar kelios aukos. Tuo būdu viso žuvusių jau yra 53.

6 milijonai doleriu Brazilijai

Iš Šiaurės Amerikos ekonominių sluoksenų Havasas praneša, kad Brazilijai busį suteikta 6 milijonai dolerių paskola. Paskola bus einaudota gelezinkelių tinklų tobulinti.

SVETIMŠALIŲ BUVIMUI BRAZILIJŲJE

Tvarkyti sudaryta speciali komisija, kuriai pirmininkauja teisingumo ministeris. I komisiją įeina atstovai užsienių reikalų, žemės ūkio, darbo ir teisingumo ministerijų. Komisija darbus varo į priekį. Jos pareiga — nustati dėsnių kurie turės tvarkyti svetimų lių pasilikimą, darbą etc. Brazilijoje.

Tarptautinės kalbos reikalas

Zmonija kalba įvairiomis kalbomis. Tai trukdo tautų ir paskirų asmenų bendradarbiavimą. Ligi aštuonioliktos amžiaus pabaigos tarptautine kalba ėjo lotynų kalba. Ji graži, skambanti, sunki išmokti. Savo metu ja kalbėjo valdovai, mokslininkai, diplomatai. Mūsų Vytautas Didysis taip pat vartojo lotynų kalbą. Vėliau, kylant tautiniams sąjūdžiams, įškilo kelios kalbos. Bet jos apėmė tik specialias sritis. Pavyzdžiui šiandien prancūzų kalba — diplomatų kalba; anglų — prekybinių ir biznierių; vokiečių technikų ir gydytojų ir t. t.

Be vienos bendros kalbos visoms sritims nėra. Buvo išgalytos dirbtinės tarptautinės kalbos: esperanto, Volapuek ir kitos, bet jos neprijėjo.

Paskutiniu metu Europoje vėl keliamas mintis tarptautine kalba prikelti iš kapų lotynų kalbą.

Brazilijos lietuviams daug yrago nebūtų lotyniškai išmokti, nes portugalų kalba yra netolijama lotynų kalbos duktė.

KOVA SU LEDO KALNAIS

Kaip žinoma, kasmet nuo Grenlandijos plaukia ledo kalnai, kurių skaičius kai kuriais metais pasiekia net 1.100. Ledo kalnai sudaro laipai didelį pavojų laivams, kurie kursuoja tarp Europos ir Šiaurės Amerikos. Laivų bendrovės į Atlanto vandenyną pasijuntė 3 gerai įrengtus laivus, kurie turės stebėti ledo kalnus ir apie gresiantį pavojų įspėti visus transatlantinius garlaivius.

KAS SKAITO SPAUDA — VEJO NEGAUDO!

Vokiečiai jau garbina saulę

NUERNBERGAS. VI. 25. Hesselbergo viršūnėje įvyko saulės šventės iškilmės, dalyvaujant 25 tūkstančiams žmonių. Kaip žinoma, šitas kalnas Frankonijos nacionalsocialistams yra «šventasis kalnas». Šventės progą Streicheris pasakė kalbą pabrėždamas, kad nacionalsocialistams nereikia juodųjų žmonių išpažinčiai atlikti ir jėgų pasiegti: «Žiūrėkime į šventos ugnies lauzą ir numeskime į jį savo nuodėmes» pasakė Streicheris.

JAMAIKOJ DAR VIS NERAMU

Spaudos žinomis iš Jamaikos, neramumai prieš anglus dar tebesitęsia. Kingstone policija buvo priversta panaudoti ginklus tuomet, kuomet riaušiniškai mėgino išplėsti prekybos imones. Yra užmuštų ir sužeistų.

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

Nutrūko derybos

Veatos tarp Lietuvos ir Lenkijos derybos prekybos sutarčiai sudaryti ne davė rezultatų ir šiomis dienomis buvo pertrauktos. Jos bus atnaujintos vėliau.

„Klaipėdos vokiečiai gali būti tikri...“

Klaipėdos seimelio atstovas vėl iškilė seimelyje protestą prieš Lietuvos karo komendantą kai kuriuos įsakymus tvarkai krašte palajkyti po žinomų įvykių uoste, per kuriuos įvyko kruvinių susirėmimų.

Seimelio atstovo kalba davė progos vokiečių laikraščiams užpulti iš naujo Lietuvos Vyriausybę. «Deutsche Allgemeine Zeitung», vokiečių laikraštis, drąsiai Klaipėdos vokiečius laikytis ir tikina, jog jie «gali būti tikri, kad nė valandėlį nėra buyę reicho užmiršti»...

Labai charakteringas ir drauge akiplėšiškas vokiečių pasisakymas.

Pašventinta bažnyčia

PRIEKULĖ. (Klaipėdos kr.) Liepos mėn. 3 d., pirmą liepos sekmadienį, pašventinta naujoji Priekulės katalikų bažnyčia. Kaip žinoma, Klaipėdos kraštas yra protestantiškas ir naujos katalikų bažnyčios pašventinimą ten reikia sveikinti.

Nuskendo du jaunuoliai

Mosėdyje malūno tvenkinyje nuskendo du jaunuoliai: Kazys Baužys iš Daukšų k. ir Kazys Narmonas iš Naujūkų k. abu 19 metų. Nors greitai buvo imtasi gelbėjimo priemonių, bet išgelbėti nepavyko. Išleistas iš tvenkinio vandenį, tada surado lavonus, atgajintį nebeapsisekė ir gydytojas konstatavo abiejų mirtį. K. Baužys tarnavo pas ūkininką Andriekų Mosėdžio miestelyje, o K. Narmonas buvo atėjęs pavaduoti broį kelioms dienoms, tarnavusi pas tą patį ūkininką.

Kitamet ties plentą Kaunas-Siauliai

Vyriausio statybos insp. inž. Novickio pranešimu šiais metais turėtų būti užbaigtas Siauliai-Kretinga plentas, o kitamet pradės visą naują plentą Kaunas-Siauliai tiesimą.

Iš SSSR tik 60.000 kietmetrų miško

Maskvoje su «Exportlesu» Klaipėdos sindikato dir. Vasiliauskas pasirašė sutartį, pagal kurią rusai Klaipėdos lentpūvėse apdirbs 60.000 kietmetrų miško. Tai, palyginti, labai mažai, nes jie kasmet pristatydavo apie 150.000 ktn.

Ministeris Lozoraitis išvyko gydytis

Teko patirti, kad p. užsienių reikalų ministeris Stasys Lozoraitis važiuoja ne į Romą, kaip laikraščiuose buvo rašyta, bet į vieną Vokietijos kurortą pasilsėti ir pataisyti sveikatą.

NEUŽDERĖJO DOBILAI IR PIEVOS

Siemet visoj Lietuvoj, o ypač šiaurės ūkininkai nusiskundžia mažų dobių ir pievų derlumui. Kaitas esąs šaltas ir sausns pavasaris. Ypač menki dobilai: maži, reti; jau žydi ir ptaunami.

“VILNIAUS ŽODIS” – TUŠČIAS

Kai kas tikėjosi iš santykių su lenkais užmezgimo šokių tokių lengvųjų vilniaus krašto lietuviams. Viltys nelėšipildė. Lietuvių persekiojimas Vilnijoje siaučia negirdėtu žjaurumu. Uždaryta Lietuvių Mokslo Draugija, uždarytos mokyklos, padėti į kalėjimą lietuviai veikėjai. Tik ką gautas naujas «Vilniaus Žodžio» numeris daro klaukų įspūdį. Kone visas pirmas puslapis baltas – tai vandališkos lenkų cenzoriaus rankos «nuopelnas». Liūdna ir graudu, ypač pagalvojus, kad Kauno lenkų dienraštis plūsta lietuvius dideliu akiplėšiškimu.

Karuomenės vado e. p. krašto apsaugos ministerio gen. Stasio Raštikio kalba,

PASAKYTA PAVASARININKŲ KONGRESE PRIIMANT GINKLUS

Mjeli pavasarininkai ir pavasarininkės.

Mūsų karuomenės ir savo vardu aš širdingai dėkoju Tamsoms už karuomenės pagerbimą ir už paaukotus ginklus.

Mes kariai, ir ypatingai karo dėl Lietuvos nepriklausomybės aktingi dalyviai, aukštai vertiname ir gerbjame „Pavasario“ Sąjungą, nes gerai žinome, ir vjnsda atsimename, kad „Pavasaris“ davė atgimusios Lietuvos karo istorijai garbingų kautynių lauke paaukotą karėivjo auką – būrininką Povilą Lukšį ir daug kitų narsių karių savanorių. Iš jūsų tarpo ir dabar ateina į karuomenę daug gražių, taurjos sielos, aukštos moralės ir kilnių idealų jaunuolių, pasiryžusių sąžiningai tarnauti Dievui ir Tėvynei. Tamsos ir šiandien savo gražaus jubilėjaus proga neužmiršote savo ka-

ruomenės ir sustiprinote ją dyasiškai ir medžiagiškai tuo skatindami karius dar labiau dirbti, budėti ir aukotis.

Mes gerai žinome, kad „Pavasario“ sąjungos ilgas 25-rių metų kelias buvo ne gėlimis nuklotas. Tačiau „Pavasaris“ ėjo ir eina visą pirmyn dirbdamas didėlij naudingą darbą. Mums lieka tik linkėti, kad tas darbas visada duotų Tamsoms gražiausių vaisių.

Karuomenės vardu aš sveikinu jūsų sąjungos garbingus įkūrėjus ir vadus sveikinu jūsų gerbiamus svečius ir bendros idėjos bendradarbius Amerikos vyčius ir pagaliau sveikinu visą iš visų Lietuvos kampelių suvažiavusį katalikų jaunimą – pavasarininkus ir pavasarininkes. Sveikinu ir dar kartą dėkoju.

Tegyvoja kupinas energijos ir gražus „Pavasario“ jaunimai!

Pumpėnų klebonas kun.

Br. Bumšas grūžiai mini 25 metų kunigavimo sukaktį. Išleista gražūs su atitinkamu tekstu pa veikslelinai (Gerasis Ganytojas—1 p. ir Jubilatas—3 p.) UZ visus, kurie bent sykį skalbė Jubilato intencija «Maldą už kunigą», jis atlaikys šv. Mišias VI-16, VII-3, VIII-26.

Kun. Bronislovas Bumšas gimė Labardžių kaime Rietavo parapijoje 1888 metais birželio 13 d. Savo pirmąsias šv. Mišias atlaikė Rietave 1913 m. birželio 16 d. Tarnavo: Rusijoje, S. Amerikoje, Argentinoje, Brazilijoje ir Lietuvoje.

KARO KOMENDANTU PAKELTIMAI

Klaipėdos krašto komendantas pulk. Liormanas skiriamas prie Karuomenės Stabo ypatingiems reikalams karininku ir pavedama jam eiti Resėinių apskr. karo komendanto pareigas Klaipėdos krašto komendantu skiriamas Panevėžio miesto ir apskrities karo komendantas pulk. lt. Andrašūnas, o Panevėžio komendantu skiriamas Resėinių apskr. komendantas pulk. lt. Kau-nas.

Rytprūsiai

UZ 7 MARKES PARDAVĖ ZMONA

Išrutės teisme 1,5 metų s. d. kalėjimo ir 3 metams be garbės teisų nubausas Albertas Sablovskis, kurį grtuokliaudamas iš vieno pažjetamo siskolnio 7 markes, bet, nenorėdamas jų atiduoti, jam už tai pasilė žmoną «j valią» ir tokiu būdu liko neskolingas.

LIGONIŲ KONGRESAS

Pernai įvykęs Plungėje ligonijų suvažiavimas pavyko. Toks suvažiavimas—kongresas įvyko ir šjemet birželio 30 lėpos 1 ir 2 d. Važiavusiama į kongresą geležinkeliais buvo gauta 50% nuolaidos.

FUTBOLO SPECAL I KAUNA

Dabar tariama, kad Italijos, Cechoslovakijos ir Vengrijos studentų futbolo rinktinės žaistų Pabaltijo valstybėse. Jei pavyks susitarti, Italijos rinktinė pamatysim geriausuosius puolikus Mearza ir Piola, o Vengrijos—visoj Europoj garsus technikas dr. Sarozsi. Piola yra Italijos Leonidas.

LIETUVA IR LENKIJA

PAULIUS ŠLEŽAS

Jų santykiai nuo seniausių laikų ligi šių dienų

(Tasa iš 30 nr.)

Tačiau lietuviai visokiais būdais priešinosi Kazimiero abiejų valstybių valdymui. Jie nuolat reikalavo sau atskiro valdovo. Negalėdami geruoju prikalbėti, net buvo prieš jį suruošę šimokslą. Bet jis nepavyko: šimokslininkai buvo susekti ir smarkiai nubaus ti. Norėdamas kiek nuraminti lietuvius jis pats kuriam laikui atvažiudavo į Vilnių arba atsiųsdavo kurį nors savo sūnų. Per paskutiniuosius trejus savo gyvenimo metus (1490—1492) Lietuvoje jis laikė savo sūnų Aleksandrą, kuris vadovavo visam valstybės gyvenimui.

Mirus Kazimierui (1492) Lietuvos ponai tuojau susaukė seimą ir savo didžioju kunigaikščiu išsirinko Aleksandrą*). Jis buvo paskutinis Lietuvos valdovas, valdęs ją atskirai nuo Lenkijos. O lenkams patarė išsirinkti kara-

liumi jo broį Joną Albrechtą, nes esą, tokia buvusi Kazimiero valia. Lenkai paklausė. Tuo būdu Lietuvos ryšys su Lenkija vėl nutrūko. Tačiau grėsiąs iš Maskvos Lietuvai pavojus ir viltis gauti iš lenkų paramos vertė lietuvius su Lenkija vėl atnaujinti ryšius.

Tų ryšių atnaujinimo ieškojo ir patys lenkai, kai jiems ėmė grėsti sunkus karas su totoriais. Lenkai, norėdami gauti paramos, pasilė lietuvjams sutvarkyti santykius nauju susitarimu. Tam reikalui 1499 m. buvo sudarytas naujas aktas. Juo tebuvo patvirtinta Lietuvos ir Lenkijos sąjunga, ir be to, lietuviai ir lenkai įsipareigojo vieni be kitų žinios nesirinkti valdovo. Vadinas, 1499 m. buvo padaryta dviejų visai savarankiškų valstybių sąjunga ir sutartis dėl valdovo rinkimų. O kai mirė Jonas Albrechtas ir lenkai išsirinko karaliumi Aleksandra, tai Lietuva ir Lenkija vėl atsidūrė vieno valdovo rankose. Nuo to laiko abi valstybės

ligi pat nepriklausomybės galo buvo valdomos vieno bendro valdovo.

Mirus Aleksandrui lietuviai didžioju kunigaikščiu, neatsiklausę lenkų, kaip tai buvo susjarta, išsirinko jo broį Zigmantą. Lenkai, bijodami, kad nenutrūktų ryšys su Lietuva, lietuvių patariai, išsirinko jį ir savo karaliumi. Jo laikais Lietuvos santykiose nieko nauja neįvyksta. Tik mūsų bajorai, stiprindami Lietuvos savarankiškumą, paruošja Lietuvos statutą, kurį už tam tįkras nuolaidas patvirtina Ziguantas. Šis Lietuvos įstatymu rinkinys buvo taip sutvarkytas, kad rodė Lietuvą esant visiškai savarankišką valstybę. Apie betkokį ryšį su Lenkija nebuvo nė žodžio pasakyta. Jis draudė dalinti urėdus bet kokiems svetimšalliams, t. y. ir lenkams.

Po Zigmanto mirties (1548) Lietuvos ir Lenkijos valdovu tampa jo vienintelis sūnus Zigmantas Augustas. Nuolat gresiąs Lietuvai pavojus iš Maskvos pusės verčia mūsų bajoriją no

tik nutolti nuo Lenkijos, bet dar įeškoti su ja artimesnių santykių. Buvo ir kitokių veiksmių, kurie artino Lietuvą su Lenkija. Mūsų didikai, besigimijnuodami su lenkais, jau buvo gerokai aplenkėję. Negeriau buvo ir su mūsų vidutiniąja bajorija, kurią vilote viliojo plačios lenkų bajorų teisės ir laisvės. O lenkai trokštė troško įgyti teisų, kad galėtų įsikurti Lietuvoje, ypač turtingoje Ukrainoje. Užtat, kai tik lietuviai kreipdavosi į lenkus paramos prieš Maskvą, tai jie tuojau slyūdavo sudaryti su jais uniją. Kai rusai vis smarkiau ėmė pulti Lietuvos žemes, unijos klausimas pasidarė dar aktualesnis. O šia lyg tyčia mūsų bajorija ne benorėjo kariauti, tikėdama, kad jai padės Lenkija, reikalavo sudaryti su ja uniją. 1563 m. Zigmantas pasikvietė į Lenkų seimą Varšuvoje ir Lietuvos atstovus derėtis dėl unijos. Kai prasidėjo derybos, lenkai reikalavo tik įvykdyti senesniųjų aktų nuostatus, o lietuviai su tuo nesutiko, įrodinėdami, kad senieji aktai jau nebegalioja, ir reikalavo derėtis iš naujo. Kilo karštį ginėal. (Bus daugiau)

* Kazimiero sūnus.

Kaip rusai užkariavo šiaurės polių

Šveicarų mokslininkas André mėgiuo šiaurės polių pasiekti oro keliu, bet iš ten jau nebegrižo. 1930 m. jo tautietis Dr. Horn tyrinėdamas šiaurės kraštus atrado nelaimingojo André ir jo draugų kūnus. Kartu atrastame dienoraštyje smulkiai aprašyta kiekvienos dienos kančios, kurias nelaimingoji ekspedicija turėjo iškentėti.

Ir tik po 40 metų nuo André mirties, dėka nepaprastai mokslo ir technikos pažangai, rusų lakūnams, pagaliau, pavyko pasiekti tas tolimas ir neprieinamas žemės taškas.

Reikėjo rusų aviatoriams nepaprastos energijos ir ištvėrimės. Pirmiau už juos pasiekė polių Peary ekspedicija, bet ji negalėjo padaryti mokslinių stebėjimų dėl nepaprastai blogų atmosferinių sąlygų ir dėl instrumentų gedimų. Amundsenas, Byrdas, Nobile lėkė taip paty polių, bet ir jų kelionės mokslui beveik nepasitarnavo.

1937 m. gegužės m. 21 d. amžiuose ledynuose nusileido rusų lėktuvas, valdomas garsaus lakūno Vodopianovo, atvežęs Schmidto ekspediciją, tyrinėjant šiaurės polių kraštus.

Rusai šiaurės polių jau mėgina pasiekti nuo 1725 metų. Yra likęs rusų caro Petro Didžiojo įsakymas, kuriuo ekspedicija į arktikos kraštus turj

išvykti laivais į Kamčatkos arba kurios kitos panašios vietos.

Vėliau Katarina Iepė ištyrė Ledi nuotajį vandenyną, jeigu bus galimybės, apskuktj Spiebergeno salas.

Tokia buvo tyrinėjimų pradžia. Ir tik per paskutinius 10 metų, dėka nepaprastai technikos pažangai, keilionės į arktiką išėjo iš svajonių rity.

1914 metais lakūnas Norgourskis padarė keletą skridimų virš Naujosios Žemės. Tuo metu ten buvo įrengta pirmoji radio ir meteorologijos stotis tikslu ištyri atmosferos sąlygas, kurios turj sprendžiamos reikšmės šiaurės kraštų tyrinėjimams.

Kad ekspedicija pasiektų, reikia, kad kiekvienas ekspedicijos narys būtų visiškai pasiruošęs ir gerai pažintų tuos kraštus į kuriuos ruošiasi vykti. Schmidto ekspedicijos pasisekimui labai daug pasitarnavo lakūnai Aleksiejevas ir Molokovas. Pirmasis, vienas iš geriausių šiais laikais lakūnų, gali didžiuliais išgelbėjus ne vieną ekspediciją iš tikros mirties nagų. Aleksiejevas ir Molokovas gelbėjimui vartojo nepaprastai drąsų būdą. Rizikuodami sudaužyti aparatą, jie nusileidžia ant ledu ir pavojuje esančias ekspedicijos na-

rius susodinę į lėktuvą, įvežą juos į saugią vietą.

Tuo pačiu būdu jie nuvežė į neprieinamus ledynus, prie Karsko jūrų, ir geologus, kurie čia surado didelius akmens anglies klodus. Kuomet geologai baigė savo darbą, jie ir vel lėktuvais buvo gražinti į civilizuotą kraštą.

Šių lakūnų patyrimu labai daug pasinaudojo Schmidto ekspedicija.

Vykstant į amžino ledo kraštus, reikia išspręsti labai sunkus uždavinys apsirūpinti maistu. Tyrinėtojo Krenkelio tvirtinimu, pats geriausias maistas tuose kraštuose, yra žalios bulvės. Bet jas apsaugoti nuo sušalimo, sudaro labai daug sunkenybių. Be to reikalingas maisto kiekis pervežti labai apsunkina ekspedicijos mantą, nes be maisto reikia dar būtinai pasiimti nemažą ir daug sveriančių įvairių tyrimo instrumentų.

Šis uždavinys buvo taip išspręstas: iš 50 jaudžių, 5.500 vištų ir 3 tonų daržovių buvo padaryta sausi miltai, kurie išleisti vandenyje ir įvirtj sudar pilną maisto agregatą.

Vienas iš ekspedicijos narių, kad kaimiškai sąskaiton padarius sau malonumo, duoda jam truputį šių miltelių ir sako: «Žitūrėk. Tai vištos. Jei išvirs, bus buljonas». «Dievo galybė. Tai prie ko tas mokslas priėjo» — atsako šis. Bet pagalvojęs priduria: «Jei iš vištų padarėtė miltus, tai kas išėjo iš gaidžių?»

Maisto reikalus sutvarkius, reikėjo dar išspręsti ir kitas ne mažiau sunkus uždavinys: vandens klausimas. Atrodo iš pradžių keista, kad vykstant į ledo kraštus reikia galvoti apie gerimą. Bet reikia atsiminti, kad ledo tirpinimas reikalauja labai daug degamosios medžiagos, kurios negalima pasiimti ne ribotas kiekis. Tuo tikslu buvo išrastas tam tikras indas ledui tirpinti kuriame su mažu žibalo kiekiu galima ištirpinti nemažą sniego kiekį.

Po to reikėjo pasirinkti keliavimo būdą. Įvairių žinovų patarimai buvo vienai kitiems priešingi. Vieni patarė j

polių keliauti dritžabliais ir nuvykus į vietą nusileisti parašintais, kiti patarė vykti šunų traukiamomis rogemis, kurie blogiausiai atveju, galės būti panaudoti maistui.

Schmidtas pasirinko trečią būdą: vykti orlaiviais. Tuo tikslu reikėjo ištyri ar bus galima tose vietose nusileisti, ar ledas išlaikys 25 tonas sveriantį lėktuvą?

Tuo tikslu Molokovas, Aleksiejevas ir Vodopianovas padarė kelis skridimus tyrimo tikslu. Nepasitenkino jie stebėjimu paviršutinės ledu išvaizdos. Iš 500 metrų aukšėio jie numetė kelias po 10 kg. sveriančias bombas, kad įsitikintų koks tose vietose ledu sluoksnio storis. Jei svediniai ledu sluoksnj susprogdina, nusileidimas negalimas. Priešingu atveju, vietai pažymėti išmeta vėliavas.

Atlikus visus reikalingus tyrimus ir pasiruošimus, 1937 m. balandžio m. 19 d. iš Maskvos pakilo 5 lėktuvai. Ekspedicija susidedanti iš 42 asmenų buvo nuvežta į pirmąją stotį, į Rudolfo salą. Ekspediciją lydėjo skaitlingas žurnalistų būrys. Saugtoje vietoje ekspedicija laukė tinkamos progos duoti paskutinį šuolį į polių. Pagaliau 21 d. gegužės iš sniego traktoriumi išvilko lakūno Vodopianovo lėktuvą ir šis pakilo skristi į nežinomąbę. Pirmasis transportas buvo jau atliktas. Amžino ledyno krašte išlipo prof. Schmidtas, su juo 4 mokslininkai ir dar 4 asmenys. Sekančiomis dienomis buvo perkelti ir likusieji ekspedicijos nariai. Amžino ledo dykumoje, kur gyvena tik baltieji lokiai, suzrgė lėktuvų pro peleriai, skambėjo žmonių balsai ir šunų lojimas. Žmonių pasiryžimo dėka ledo paviršiuje iškilo pirmieji pastatai: stebėjimo stotis, angarai, gyvenamieji namai, taisyimo dirbtuvės, radio stotis ir aerodromas.

Iškeltieji šunes patarnavo ne «me nu» papildymui, kaip buvo pranašavęs Frenšenas, bet savo lojimu parodė netolima lokių kaimynystę.

Vai, lėkite, dainos!

UŽ RASEINIŲ, ANT DUBYSOS

Už Raseinių, ant Dubysos,
Tekta saulė, teka;
Geltonplaukės puikios visos
Šneka ten, oi šneka.

Po rasas kšas šukuoja,
Saulė jas džiovina,
Ką užgleda, uždainuoja,
širdj taip gaudina.

Gilų Dangų pamylėjo
Blatvią jo aukštybę,
Sau akis susizavėjo
Mėlyna gilybe.

Akys blaivios, gelvos kasos
Širdys oi nešaltos;
Aukštas ūgis, kojos basos,
Nuo rasų taip baltos.

Bet kodėl vis žalią rūtą
Laistydamos liūeta?
Ko dainuojant joms Birutę
Ašaros nedžiūsta?

Kaip nedžiūtų, kad nežūtų
Tiek jaunų bernelių!
Kad be laiko tiek nebūtų
Be vilties našelių!

JUOKU SKYRIUS

«Lietuvos Alde» Vancevičiaus rašo: «Centras» nelegali organizacija. O «Lietuvyje» — Visi eikit į Centro mirtinimą. Ir suprask, prastas žmogau, jei gudras!

«Lietuvis» savo juokų skyriuje rašo: «Kadangi apie paminėjimą (— Išeivių Dienos Lega Lombardoj, kurj surėngė Centras) buvo paskelbta «Lietuvyje», tai susirinko virš 700...» (Kalbos gremėzdus paliekame netaisę).

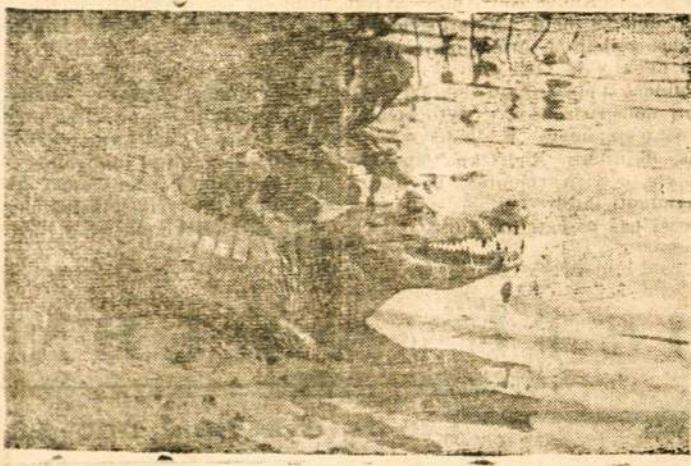
venti su visomis lietuviškomis organizacijoms... Sankykių pablogėjimo kaltininkais visada tik keli asmenys... (Faktas! Sveikiname atvirumą!)

Skelbia «ponas pirmjinkas» Džiugelis.

«...Aš tikiuosi, kad ir man, kaip ir buvusiam pirmjinkui A. Majui, Kolonija duos arbūzą...»

«Lietuvio» redaktorių priėmė Light & Power vyr. direktorius... (Palygink: Anglijos karalių Jurgj VI priėmė Prancūzijos Prezidentas Lebrun.)

Lietuvių Sąjunga Brazilijoje ir toliau stengsis gražiai ir žmoniškai sugy-

BRAZILIJOS VANDENU PABAISA — JACARÉ.

Austrijos naciai reikalauja Austrijai nepriklausomybės

Tarp Vokietijos ir Austrijos nacionalsocialistų įsigali vjs didesnis nuomonų skirtumas. Pastaruoju laiku tik per plauką daugely vietų išvengta ginkluotų susirėmimų tarp Austrijos ir Vokietijos smogikų. Austrijos nacionalsoc. dauguma atvirai reikalauja Austrijai nepriklausomybės. Buerokelio pastangos pasiekti susitarimo tarp austrų ir vokiečių kelia vis didesni austrų nepasitenkimą. Padėtj ypač paastrieno Vokietijos ekonominių įstaigų kišimasis į Austrijos ūkio gyvenimą. Vienoje kalbama, kad Buerokelis norjs priklausyti tik Hitleriui ir reikalauja kad Goeringas bent kurj laiką nesikištų į Austrijos reikalus.

Aukštojoje Austrijoje prasidėjo ūkininkų bruzdėjimas, nes čia ne tik miestuose, bet ir kaimuose jau reiškia-

si maisto trūkumas. Bedarbiai bėga į Vokietija, kur taip pat sudaro didelį pavojų rimėiai ir tvarkai. Austrijoje yra suimta iš viso per 60.000 žmonių, tarp kurių daug nacionalsocialistų.

PRAHA. Per pionierių pulko pratinus prie Bratislavos Dunojuje apvirto vaitis su trimis kareiviais. Visi trys kareivijai žuvo.

Gali būt drabuziaj gražūs:
Silkas, gelumbė, satina —
Be, be laikrašėto, panašūs
Jūs vlistiek į abisiną!

„Sviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
 2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
 3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109], ir kampas Rua Silva Pinto ir José Paulino.
 4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
 5. Praça da Sé prie laikrodžio.
 6. Pas laikraščių platintojus ir
 7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat
- IR — Rua Cuoto de Magalhães ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE «SVIESA» GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA

GALIMA ISIRAŠYTI BRAZILIJOS LIETUVIU ORGANIZACIJŲ CENTRAN ŠIOSE VIETOSE:

Laikinoje patalpoje nuo 5 iki 7 val. kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. — Rua da Mooca, 1719;

Mokėj: pas valdybos reikalų vedėją J. Juodgudį R. Padre Raposo 156;

Bom Retiro: Pas valdybos sekretorių A. Varžą, R. Prates, 494 ir pas J. Butauską — R. Italianos, 696;

Canindé: Pas valdybos II būdininką, J. Skorupskį, R. Canindé, 485;

Pary: pas valdybos vice-pirmininką P. Moncevidių, Rua Casimiro de Abreu, 12;

V. Zelina ir V. Bellas: pas valdybos pirmininką kun. Ragažinską, Rua 7 Nr. 58;

V. Anastasio: pas M. Kiriauską, Rua Cayapos, 13.

Įrašęs asmuo Centran, turi reikalauti įrašymo kvitą su Centro antspaudu.

B. L. O. C. VALDYBA.

Jūs skaitote «Sviesą»? — Gerai Prenumeratą sumokėjote? — Gerai Paragintot pažįstamus — ją prenumeruoti? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąj numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prielamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

LIETUVIAI!
Visi iki vieno skaitykite
„SVIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomų pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruoktės ir skaitykit „Sviesą“.

„Sviesa“ yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir tarėjas.

«Sviesa» gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

«Sviesa» lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsišėkimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išelna.

«SVIESOS» PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary P a s t a b a : Iš provincijos pinigų siųsti Redakatoriaus vardu.

Dr. A. Candia ir M. Cogano
LABORATORIJA

MEDECINIŠKAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e : Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1214.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meitín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 189 (senas 37-a) salė 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidiname, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriama knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimui

SVARBUS PRANEŠIMAS

Dr. Paulo Licciardi, Gydytojas — operatorius S-ta Casa, moterų ligų, sifilio, veneros, skilyto, kepenų ir kt. ligų specialistas, moderniškąs gydymas be operacijos, — praneša savo kliejantams visų miesto rajonų, kad įsteigė naują Konsultoriją Praça da Sé 14, antras aukštas, salės: 12 ir 12-A. Čia bus priimami ligoniai kiekvieną dieną nuo 14 iki 16 val., o nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. ligoniai priimami namų konsultorijoj RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro).

PIGUS IR SAŽINGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ **Marijampolė**

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visumet palankykim lietuvius!

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkit didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

“LEGIONARIO”

Jis yra savaitinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio.

Metams Prenumerato kainos 15\$000 Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionario» Rua Immaculada Conceição, 59. Caixa Postal 3471. Telefone 5-1536.

Lietuviai katalikai norintieji užsisakyti per «Sviesos» redakciją gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

ŠACHMATININHU SEKCIJA

Prie Centro susidarė šachmatininkų sekcija, kurie jau treniuojasi Centro patalpoj ir greitai žada kviesti rungtynių kitus šachmatininkų klubus. Kas nori prisidėti prie šachmatininkų sekcijos, prašome kreiptis į sekcijos pirmininką Centro patalpoj kiekvieną trečiadienį.

SÃO PAULO

LIETUVIŲ KRONIKA

São Paulo, 1938 m. Liepos 17 d. B. L. O. CENTRO VALDYBOS

DIDŽIAI GERBIAMAS P. KAPELIONE:

Jums šis laiškas, tur būt, bus ypač nelauktas. Dovanokite užperdusį. Vistiek aš negalū nutylėti. Turiu per daug entuziazmo. Būtinai noriu Jus pasveikinti ir su Jumis pasidžiaugti. Yra pakankamai dėl ko.

Vakar vakare (kaip jau žinote) atsilankiau, su keletu draugų, Sv. Juozapo R. K. Bendruomenės rengtam koncerte Arkiyuskupijos Kūrijoje. Visi buvom nepaprastai sužavėti. Gavom neįsaldomų, ko maloniausių, įspūdžių. Tarp mano draugų buvo ir muzikų. Todėl jų nuomonė apie koncertą vertin ga. Gi jie gyre, gyre kiek tik mokėjo.

Visj kaip vienas yra šios nuomonės: Koncertas turėjo nepaprastai pulkų išpildymą. Tą puikiausią liūdią net keli «bisavimai». Norint žiūrėti dalimis, tektų pasakyti, kad pati gražiausia programos dalis buvo III. Man buvo labai didelis ir malonus siurprizas. Nemaniau, kad mūsų parapijos meno pajėgos tokios tvirtos. Juk (sulyg programos išpildymu) mūsų chora buvo galima palyginti su neseniai atsilankiusiu Regensburgo choru. Turėjau laimės pasiklausti abiejų. Kiekvienas tautietis turj pripažinti Jūsų ir chorv. J. Stankuno didelius nuopelnus. Toks pasirodymas iškelia ne tik parapijos, bet ir visos Lietuvos vardą ir didina jos garbę sveikinamųjų akyse.

Mes (São Bento Sem. klierikai) nežilgo manom sūruoti mūsų rektorijai intimą promogėlę, jo vardinių progą. Mes jį labai mylim ir norim pagerbti. Mes ydiniam promogėle ya ką: susirenkam visi; kurj nors pasako sveikinimo kalbą; eilėraščius deklamuojam; dainuojam (solo ir choro: tik nedidelis), barškinam pianina, smuiką ir kartais «dūdą» (tai jau mūsų orkestras). Dabar mano draugai prašo, kad netrūktų ir poros lietuviškų dainų. Man labai malonu. Aš kaip tik neseniai gavau keletą iš Lietuvos. Taigi, skambės lietuviškos dainos ir nelietuviškam kampely. Cia parapijos choro nuopelnas.

Kartodamas sveikinimus ir linkėdamas geriausio pasisekimo Jūsų sunkiuose darbuose, reiškiau didelę pagarbą

A. AUSENKA.

Kunigų Seminarija.

LIETUVIŠKA KIRPYKLA

Villa Zelinoj, avenida São João, 324. Vilabelietis K. Tamaliūnas atidarė kirpyklą. Lietuviai, palaikykim savuosius!

— „Nova Amerika“ kolonijoje, už Santa Amaro, lietuviai žemaitis ir Jermalavičius savo užpirktoje žemėje priėkirtę miško ruošiasi deginti anglis, kurias iš jų pirkė pati kompanija, kurios nuosavybėje yra žeme.

Pranešimas

Galimiems nesusipratimams ateityje išvengti, B. L. O. Centro Valdyba įspėja, kad be jos žinios nebūtų talpinami spaudoje neatsakingų asmenų redaguoti pranešimai, skelbimai, reklamos ir kit., kurie liečia B.L.O. Centrą ir yra tiesioginėje Valdybos žinioje.

Savo nuožūra tiekti Kolonijos spaudai B.L.O. Centro reikalais straipsnių gali tik B. L. O. Centro Propagandos Komisija (Prot. 7 nr.) Po tokiais straipsniais turi būti Komisijos pasirašyta.

B. L. O. Centro Valdybos Pirmininkas.

NĖ ZODELIO . . .

Apie Bendruomenės choro koncertą Dariaus—Girėno garbei Metropolijos Kūrijos salėje ir apie to paties choro Dariaus—Girėno išeičių Dienos minėjimą Cruzeiro do Sul radiofone «Lietuviai» neužsiminė nė žodelio . . .

Choras nepasigenda reklamos ir ne jai ilgas kiekvieno vakaro valandą dirba, tačiau, kur čia kalba apie lietuvių Didvyrių ir lietuvių meno garbinimą, šitokį tylėjimą negalima pavadinti patriotizmo įkvėptu. Neapykanta Kolonijai oficiozo redaktorius baigia visiškai apakinti. Bendruomenės choro koncerto išvakarėse įsijėdė Municipal teatro simfonijos koncerto skelbimą! Mat, ten svetimi — ne «centrininkai», ne Maiziešiai ir ne davatkos . . .

Dėl skonio ginčytis neverta. Palikime «patriotams» ir toliau garsinti prieš kiekvieną lietuvių choro radio koncertą Municipal teatro simfonijas.

VAIKU DARZELIO ir Bendruomenės mokyklos steigimo reikalais teirautasi atitinkamose valdžios įstaigose. Reikalingi leidimai bus gauti be jokių sunkumų. Tiek vaikų darželį, tiek mokyklą ves vienuolės seserys pranciškonės, kurios rugpiūčio m. 27 d. atvažiuos jau į São Paulo.

B A Ž N Y T I N Ė K R O N I K A

SI SESTADENI BUS SLIUBAS:

Petro Sukio iš Villa Zelinos su Adele Rukšėnaite iš Villa Bellos.

SEKMADIENI

Antano Griteno iš Quinta da Paineira ir Josefos Nanartavičiūtės iš Mocos.

PRAEJUSI SEKMADIENI PAKRIKSTYTA: Lukšytė dukterė Vinco Lukšo ir Monjkos Papečkytės; Sonė Milerytė, dukterė V. Milerjo ir Emilijos Sileikaltės; Lucija—Elena, dukterė Boleslovo Duklio ir Antaninos Sabaliauskaitės; Marija—Aldona, dukterė Broniaus Ašmego ir Marijonos Bendaravičiūtės.

Pamaldos

Sj sekmadienį, liepos m. 31 d.,

Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

Sv. Mijšios 8 val. ryto.

Suma — vienuoliktą valandą.

Ateinantį sekmadienį suma ir mišparai su Istatymu Svenč. Sakramento ir procesija.

Sv. Antano de Pary bažnyčioj suma 11 val.

SÃO BERNARDO ir PARQUE das NAÇÕES lietuviams pamaldų šį sekmadienį, Santa Terezinha koplyčioj negalės būti, nes minėtai koplyčiai nėra suteikta viešųjų koplyčių teisės.

RUGPIUCIO mėn. 7 dieną

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos pusiau aštuntą val. ryto vengrų koplyčioj.

EVANGELIJA VIII SEKMADIENIUI PO SEKMINIUI

Luko 16, 1 — 9.

Aruo metu Jezus pasakė savo mokytintams tokį palyginimą:

Buvo vienas turtingas žmogus. Jis turėjo užvajzdą. Tas buvo jam apskųtas, kad esąs išėikvojęs jo lobį. Todėl jis pasišaukė jį ir jam tarė: Ką tai girdžiu apie tave? Duok apyskaitą savo užvajzdavimo, nes jau nebegalj toliu būti užvajzdu. Užvajzdas gi pats sau vienas sakė: Ką veiksiu, kad mano valdovas atima iš manęs užvajzdavimą? Kasti neįstengiu, elgetauti gėdžiuose. Žinau, ką darysiu, kad žmonės mane priimtų į savo namus, kuomet būsiu atstatytas nuo užvajzdavimo. Tai gi, jis suvadino savo valdovo skolinikus vieną po kito ir sakė pirmajam: Kiek tu esi skolingas mano valdovui? Tas atsakė: Simtą statinų aliejaus. Jis jam tarė: Imk savo raštą, greitai seskis ir rašyk: penkias dešimtis. Po to jis tarė kitam: O tu, kiek esi skolingas? Tas jam pasakė: Simtą saikų kviečių. Jis jam tarė: Imk savo raštą ir rašyk: aštuonias dešimtis. Valdovas pripažino neteisiojo užvajzdo gudrumą, ues šio pasūlio vaikai gudresni au sau lygiais už šviesos vaikus. Ir aš jums sakau: Darykite sau prietelių apgaulingų turtų pagalbą, kad jums mirus priimtų jus į amžinąsias padangtes.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI:

Sara puij D. Jūsų pastabas esame gavę. Labai dėkui. Spausdiname. Jūsų pažadą ir ateityje «Sviesos» neužmirši labai vertiname. Lauksime.

SKUBIAI REIKALINGAS BATSIVUIS del futbolinų ir sapatonų. Kreiptis Praça V. Zelina nr. 1. J. Sprindis.

Padėka

Aš žemiau pasirašęs, Henrique Merenholtz, gyvenantis šiame mieste avenida São João, 324, daugiau kaip 2 metus sirgau skilvio liga, gydžiausi pas daugelį gydytojų, ėmiau visokius vaistus, traukiau X spinduliais šūpas, bet niekas negelbėjo; mano liga manė vis labiau mane kankino. Negalėjau valgyti; jaučiau didelius skausmus viduriuose ir diegliai varstė. Miegoti taip pat negalėjau. Patariamasi pažįstamų, kreipiausi pas gydytoją Dr. Paulo Licciardi, kuris turi savo konsultoriją Largo da Sé, 14 2-as aukštas. Ir po kelių dienų gydymosi, ėmiau jaustis geriau. Dabar jau esu visai sveikas, ir valgau, ir miegu, ir jaučiuos visai gerai. Dėl to jaučiu pareigos per šį laikraštį padėkoti Dr. Paulo Licciardi ir rekomenduoti jį savo draugams, kurie serga ir reikalingi yra sąžiningo gydymo.

Šią padėką leidžiu skelbti.
Henrique Merenholtz.

O VILNIAUS

NEPAMIRŠK. LIETUVI

Lietuvių Jaunime,

Dėykit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulgi naujaujų madų vyriški ir moteriški kostiumai ir palatal. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyriškus kostiumus nuo 100 ligi 150\$000.

Už moteriškus nuo 40\$000 ligi 75\$000.

PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella

Lietuviška Spauštuvė

BALTICA

Labai pigiai ir gražiai atlieka visus spauštuvės darbus. Lietuviams nuolaida. Užejkite įsitikinti!

A. BUMBLIS

Rua João Theodoro, 194
Tel. 4-2640

VISI EISIME ;

Lietuvių Katalikų Bendruomenės choro

KONCERTA--VAKARA

kuris ivyks rugpiūčio mėn. 13 d. 8 val.
vakaro São Caetano Lazio salėje,
RUA RIO BRANCO 45.

PROGRAMOJ: CHORAS, KVARTETAI, DUETAI, KUPLETAI

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Asmos ir jos komplikacijų gydymas; plaučių emfsema, bronchitas. SVIEZIOS AR ISISENJUSIOS FORMOS ASMA GYDANT REZULTATAI JAU PIRMOMIS GYDymo DIENOMIS. MOTERU LIGU SPE CIALISTAS; gimdos, dečių ir takų gydymas BE OPERACIJOS. SYFILIS ir kitos venerinės ligos. REUMATIZMAS: Kojų votys, venų išsiplėtimas, hemorrojidal. SKI VIO ir KEPENU susirgimai, BENDROJI CHIRURGIJA.

REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA:
RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIIMA nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. kasd. KONSULTORIJA: Praça da Sé, 14—2 aukš. salės 12 ir 12-A. Tel. 2-5080 nuo 14 iki 16 val. PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI)